

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА СПОСОБИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Матеріали IV науково-практичної конференції
з міжнародною участю з нагоди 90-річчя
від дня народження Н.О. Галічевої (1931–2017),
видатного соціал-гігієніста, завідувача кафедри
соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я
Харківського державного медичного університету

м. Харків, 27 жовтня 2021 року

Харків – 2021

Міністерство охорони здоров'я України
Харківський національний медичний університет

Громадське здоров'я в Україні: проблеми та способи їх вирішення

*Матеріали IV науково-практичної конференції
з міжнародною участю з нагоди 90-річчя від дня народження Н.О. Галічевої
(1931–2017), видатного соціал-гігієніста, завідувача кафедри соціальної
медицини, організації та економіки охорони здоров'я
Харківського державного медичного університету*

м. Харків, 27 жовтня 2021 року

Харків
ХНМУ
2021

УДК 614.2(477)
Г87

Затверджено вченою радою ХНМУ.
Протокол № 11 від 28.10.2021 р.

Редакційна колегія: М'ясоєдов В.В., Огнєв В.А., Сокол К.М.,
Мельниченко О.А., Нестеренко В.Г,
Мартиненко Н.М., Усенко С.Г., Вашева А.О.

Г87 **Громадське здоров'я в Україні: проблеми та способи їх вирішення:**
матеріали IV науково-практичної конференції з міжнародною участю
з нагоди 90-річчя від дня народження Н.О. Галічевої (1931–2017),
видатного соціал-гігієніста, завідувача кафедри соціальної медицини,
організації та економіки охорони здоров'я Харківського державного
медичного університету, Харків, 27 жовтня 2021 р. / Ред. кол.: В.В. М'я-
соєдов, В.А. Огнєв, К.М. Сокол та ін. – Харків, 2021. – 192 с.

УДК 614.2(477)

© Харківський національний
медичний університет, 2021
© В.В. М'ясоєдов, В.А. Огнєв, К.М.
Сокол та ін., 2021

Література:

1. Г.О. Слабкий, В.І. Миронюк, Л.О. Качала Система громадського здоров'я: бачення Всесвітньої організації охорони здоров'я. Основні оперативні функції громадського здоров'я та їх зміст. *Здоров'я нації*. 2017. № 3 (44) С. 1–8
2. Т.С. Грузева, Н.В. Гречишкіна, Л.О. Литвинова Громадське здоров'я (public health) як нова спеціальність: сучасні підходи до викладання (на прикладі дебrecенського університету, Угорщина) *Здоров'я нації*. 2017. № 1 (42) С. 1–7
3. Махній М.М. Історія психології: навчальний посібник. 2016.
4. К.О. Булавінова, О.З. Децик, З.О. Ціхонь Роль комунікаційних стратегій у системі громадського здоров'я України *Здоров'я нації*. 2018. № 3 (50)
5. Bernhardt J. M. Communication at the Core of Effective Public Health // *Am J Public Health*. – 2004. – № 94 (12).
6. Rimal R. N., Lapinski M. K. Why health communication is important in public health // *Bulletin of the World Health Organization*. – 2009. – № 87. – P. 247–247. – doi: 10.2471/BLT.08.056713.
7. Европейский план действий по укреплению потенциала и услуг общественного здравоохранения. – Копенгаген : Европейское региональное бюро ВОЗ, 2012 (документ EUR/RC62/12). – 52 с.
8. М.А. Знаменська, Г.О. Слабкий Комунікації в охороні здоров'я [монографія]. – 2019. – 194 с.

СТОМАТОЛОГІЧНЕ ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я – ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМОК НАУКОВОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЛЯ ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я ТА ЯКОСТІ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ

Крячкова Л.В., Коробко М.Ю., Сімон К.І., Дніпровський державний медичний університет, м. Дніпро

Здоров'я порожнини рота – ключовий показник загального стану здоров'я, благополуччя і якості життя населення [4]. Пріоритетна роль у його забезпеченні належить ефективній профілактиці, заходам із забезпечення стоматологічного громадського здоров'я, політиці у галузі системи охорони здоров'я [2].

Стоматологічне громадське здоров'я визначають як науку та мистецтво профілактики захворювань порожнини рота, зміцнення стоматологічного здоров'я, як на індивідуальному, так і на популяційному рівнях та поліпшення якості життя населення шляхом організованих зусиль суспільства у галузі збереження і зміцнення стоматологічного здоров'я [3].

Основна роль громадської охорони стоматологічного здоров'я полягає у розумінні впливу детермінант захворювань порожнини рота, а також в навчанні, мотивації та зміцненні здоров'я порожнини рота серед різних груп населення [1].

За висновками експертів Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), особливої актуальності набуває проблема забезпечення стоматологічного громадського здоров'я та його охорони у дитячому віці, оскільки найбільш розповсюджене стоматологічне захворювання – карієс, яким за різними оцінками уражено біля 50 % школярів, вважається неінфекційною хворобою, з великою різноманітністю факторів ризику, якої можна запобігти [5].

Одним із найбільш важливих завдань стоматологічного громадського здоров'я відносно дитячого населення є виявлення та усунення факторів ризику формування стоматологічних захворювань, враховуючи характер перебігу та асоційовані ризику, пов'язані із загальним станом здоров'я дитини, оскільки доведено зв'язок між здоров'ям порожнини рота та загальним станом здоров'я, хронічними неінфекційними хворобами. Проблеми зі здоров'ям порожнини рота пов'язані з респіраторними інфекціями, серцево-судинними захворюваннями, діабетом тощо [1, 3–5]. Значна інтенсивність ураження дітей різними захворюваннями зубощелепної ділянки висуває проблему виявлення таких факторів та усунення або зменшення їх негативного впливу.

В останні роки відзначається зростання розповсюдженості стоматологічних патологій, як в Україні, так у світі. Стоматологічне здоров'я дітей характеризується чітко вираженою тенденцією до погіршення з віком та має найбільший ступінь керованості на ранніх періодах. За таких умов великого значення набуває проведення ефективної профілактики стоматологічних захворювань, організація дієвих превентивних заходів.

Як і у більшості хронічних неінфекційних захворювань, етіологія та профілактика карієсу та інших стоматологічних захворювань у дітей визначається соціально-поведінковими, економічними, екологічними та соціальними факторами, відомими як соціальні детермінанти здоров'я. Усвідомлення взаємозалежного обтяжуючого впливу факторів ризику загального та стоматологічного здоров'я є підґрунтям для визначення нових завдань щодо організації превентивних заходів по поліпшенню стоматологічного здоров'я населення у контексті розбудови сектору громадського здоров'я в Україні. До теперішнього часу наукових досліджень щодо впливу соціальних детермінант на рівень стоматологічного здоров'я дитячого населення та заходів щодо його зміцнення в країні бракує.

Таким чином, відсутність на даний час науково обґрунтованої концепції стоматологічного громадського здоров'я, необхідність визначення доказово-ефективних програм первинної профілактики та раннього виявлення патологій зубощелепної ділянки у дітей вимагають проведення наукових досліджень з даного напрямку з подальшим впровадженням отриманих результатів у практику вітчизняного громадського здоров'я.

Література:

1. Gambhir R.S., Kaur A., Singh A. et al. Dental public health in India: An insight. *J Family Med Prim Care*. 2016. №5(4). P. 747-751. doi: 10.4103/2249-4863.201155.
2. Hancocks S. Dental public and political health. *Br Dent J*. 2019. №227(11). P. 941. doi: 10.1038/s41415-019-1082-0. PMID: 31844196.
3. Lomazzi M., Wordley V., Bedi R. Dental public health capacity worldwide: Results of a global survey. *J Public Health Policy*. 2016. №37(4). P. 528-542. doi: 10.1057/s41271-016-0029-9.
4. Petersen P.E. The World Oral Health Report 2003: continuous improvement of oral health in the 21st century - the approach of the WHO Global Oral Health Programme. *Community Dent Oral Epidemiol*. 2003. Suppl 1. P. 3-23. doi: 10.1046/j..2003.com122.x.
5. WHO. Tobacco cessation and oral health integration. WHO. Geneva, 2017. 68 p. URL: <https://www.who.int/publications-detail-redirect/who-monograph-on-tobacco-cessation-and-oral-health-integration>